

Neljapäev, 7. mai 2009

Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ELi välissuhetes

P6_TA(2009)0372

Euroopa Parlamendi 7. mai 2009. aasta resolutsioon soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise kohta ELi välissuhetes ning rahu tagamisel ja riigi ülesehitamisel (2008/2198(INI))

(2010/C 212 E/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklis 2, artikli 3 lõikes 2, artiklis 13, artikli 137 lõike 1 punktis i ja artiklis 141 sätestatud põhimõtteid;
- võttes arvesse 7. detsembril 2000. aastal välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
- võttes arvesse 13. detsembril 2007. aastal Lissabonis allkirjastatud Lissaboni lepingut;
- võttes arvesse 18. detsembril 1979. vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta;
- võttes arvesse Pekingis 1995. aasta septembris toimunud neljandat naiste maailmakonverentsi, Pekingis vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning lõppdokumente, mis võeti vastu järgnevatel ÜRO erakorralistel istungjärkudel Peking +5 ja Peking +10, mis käsitlesid Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamise edasisi meetmeid ja algatusi, vastavalt 9. juunil 2000. aastal ja 11. märtsil 2005. aastal;
- võttes arvesse nõukogu 18. juunil 2008. aastal vastu võetud aastatuhande arengueesmärke käsitlevat ELi tegevuskava;
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 31. oktoobri 2000. aasta resolutsiooni S/RES/1325 (2000) ning 19. juuni 2008. aasta resolutsiooni S/RES/1820 (2008) naiste, rahu ja julgeoleku kohta;
- võttes arvesse 23. ja 24. mail 2005. aastal toimunud üldasjade ja välissuhete nõukogu järeltöö Euroopa julgeoleku kohta;
- võttes arvesse nõukogu 8. detsembri 2008. aasta dokumenti „ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325, mida on tugevdatud resolutsiooniga 1820, rakendamine Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames”;
- võttes arvesse üldasjade nõukogu 13. novembri 2006. aasta järeltöö soolise võrdõiguslikkuse ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise edendamise kohta kriisiohjamisel;
- võttes arvesse üldasjade nõukogu 8. detsembri 2008. aasta järeltöö, mis käsitlevad võitlust naistevastase vägivallega, eelkõige Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames, ja igasuguse naiste vastu suunatud diskrimineerimisega;
- võttes arvesse 8. detsembril 2008. aastal üldasjade nõukogus heaks kiidetud dokumenti „Naisi, rahu ja julgeolekut käsitlevate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1325 ja 1820 rakendamine ELi poolt – laiaulatuslik lähenemisviis”;
- võttes arvesse tööd, mida praegu tehakse komisjoni talituste töödokumendiga „ELi tegevuskava väljatöötamine soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks ELi välistegevuses”;

Neljapäev, 7. mai 2009

- võttes arvesse Euroopa naabruspoliitika arengut alates 2004. aastast ja eriti komisjoni arenguaruandeid selle rakendamise kohta ning tegevuskavasid, mis on vastu võetud ühiselt Armeenia, Aserbaidžaaani, Egiptuse, Gruusia, Iisraeli, Jordania, Liibanoni, Moldova, Maroko, Palestiina omavalitsuse, Tuneesia ja Ukrainaga;
 - võttes arvesse laienemist ja komisjoni eduaruandeid;
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone naiste mõjuvõimu suurendamise kohta rahvusvahelises ja arengupoliitikas ning nende rolli kohta julgeoleku ja rahu tagamisel, eriti 1. juuni 2006. aasta ⁽¹⁾, 16. novembri 2006. aasta ⁽²⁾ ja 13. märtsi 2008. aasta ⁽³⁾ resolutsioone;
 - võttes arvesse oma resolutsioone Euroopa naabruspoliitika, ELi laienemisstrateegia ning ELi naaberriikide ja -piirkondade kohta;
 - võttes arvesse oma resolutsioone välisabivahendite kohta;
 - võttes arvesse oma 18. detsembri 2008. aasta resolutsiooni rahu saavutamise ja riigi ülesehitamise arenguperspektiivide kohta konfliktijärgses olukorras ⁽⁴⁾;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust (A6-0225/2009),
- A. arvestades, et naiste inimõiguste järgimine ning naiste mõjuvõimu ja toimejõu suurendamine ei ole oluline ainult soolise ebavõrdsusega tegelemise ja tõelise soolise mõõtme lisamise seisukohast ELi välis-suhetesse, vaid need teemad on olulised ELi välispoliitika eduka elluviimise seisukohast, sealhulgas abi, arengu, laienemise, naabruspoliitika, konfliktide lahendamise, julgeoleku ja rahu tagamise ning rahvusvahelise kaubanduse valdkondades;
- B. arvestades, et ehkki liikmesriigid osalevad kõigis peamistes soolist võrdõiguslikkust ja naiste õigusi käsitlevates rahvusvahelistes raamistikes ning ELi tasandil on olemas mitmed poliitilised dokumendid, on tegelik pühendumine soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja naiste mõjuvõimu suurendamise edendamisele välispoliitikas endiselt nõrk, olemasolevate poliitiliste dokumentide rakendamine tagasihoidlik ning soolise võrdõiguslikkuse küsimustele eraldatud eelarvevahendid ebapiisavad;
- C. arvestades, et hoolimata soolise võrdõiguslikkuse edendamise olulisest paranemisest viimastel aastatel, ei ole ELi institutsioonidel – s.t Euroopa Parlamendil, nõukogul ja komisjonil – piisavalt töötajaid konkreet-selt soolise võrdõiguslikkusega seotud eesmärkide saavutamiseks välispoliitika ja laienemise valdkonnas ning enamik olemasolevatest soolise võrdõiguslikkusega tegelevatest töötajatest täidab lisaks sellele ühte või isegi kahte muud ülesannet;
- D. arvestades, et EL vajab soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele terviklikku ja sidusat lähenemist,

Üldised tähelepanekud

1. tunnistab, et ELi institutsioonid omistavad soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele ja naiste mõjuvõimu suurendamisele üha suuremat tähtsust, kuid rõhutab, et poliitiliste kohustuste reaalseks täitmiseks tuleb veel palju ära teha, ning toonitab vajadust eraldada selleks piisavad rahalised vahendid ja soolise võrdõiguslikkusega seotud eesmärkide täitmise eest vastutav piisav personal;
2. tuletab meelde, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks on vaja mitte üksnes kõrgetasemelisi poliitilisi avaldusi, vaid ka ELi ja liikmesriikide juhtide poliitilist tahet, eesmärkide tähtsuse järjekorda seadmist ning edusammude jälgimist;

⁽¹⁾ ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 287.

⁽²⁾ ELT C 314 E, 21.12.2006, lk 347.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0103.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0639.

Neljapäev, 7. mai 2009

3. tunneb heameelt eespool nimetatud dokumendi „Naisi, rahu ja julgeolekut käsitlevate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1325 ja 1820 rakendamine ELi poolt – laiaulatuslik lähenemisviis” üle ning üldasjade nõukogus 8. detsembril 2008 vastu võetud suuniste üle, mis käsitlevad naistevastast vägivalda ja võitlust kõikide naiste diskrimineerimise vormide vastu; kutsub liikmesriike, kes ei ole veel võtnud seoses Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1325 vastu riiklikke tegevuskavasid, seda kiiresti tegema, nagu nõudis Julgeolekunõukogu; kutsub komisjoni andma tehnilist abi ja toetust kolmandatele riikidele, kes soovivad töötada välja riiklikke strateegiaid eespool nimetatud Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamiseks;
4. tunneb heameelt selle üle, et Euroopa julgeolekustrateegia läbivaadatud tekst sisaldab viidet eespool nimetatud Julgeolekunõukogu resolutsioonidele S/RES/1325 (2000) ja S/RES/1820 (2008), samuti resolutsioonile S/RES/1612 (2005);
5. kutsub komisjoni üles kiirendama oma tööd ja esitama 2009. aasta juuliks tihedas koostöös liikmesriikide ja nõukogu sekretariaadiga ELi tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta ELi välistegevuses, mida kohaldataks 27 liikmesriigis ja läbirääkimistel kolmandate riikidega ning mille juurde kuulusid tõhusad järelevalvevahendid;
6. kutsub nõukogu ja komisjoni üles lülitama soolist võrdõiguslikkust ja naiste mõjuvõimu suurendamist süsteemselt ELi poliitilisse dialoogi ja poliitilistesse aruteludesse partnerriikidega;
7. palub, et Euroopa Parlamendi delegatsioonid käsitleksid suhetes kolmandate riikide parlamentidega soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise küsimusi; rõhutab kolmandate riikide parlamentidele toetuse ja abi pakkumise tähtsust, et tugevdada nende suutlikkust arvestada õigusloomealases töös soolise võrdõiguslikkuse aspekti;
8. rõhutab kodanikuühiskonna organisatsioonide tähtsust naiste mõjuvõimu suurendamisel; kutsub komisjoni üles suunama neile piisavat rahalist toetust ja edendama naiste valitsusväliste organisatsioonide osalemist poliitilises dialoogis partnerriikidega ning rahuläbirääkimistel kogu maailmas;
9. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja naiste mõjuvõimu suurendamise poliitilise käsitluse sidusust; palub, et erinevad selle valdkonna poliitikaraamistikud koondataks üheks soolist võrdõiguslikkust käsitlevaks ELi konsensuseks, mis hõlmab nii sise- kui välispoliitikat;
10. ergutab naiste ja meeste võrdsete võimaluste küsimuste arutamiseks pidama korrapäraselt konverentse, millest võtaksid osa nii naistest kui ka meestest koosnevad delegatsioonid riigi parlamendi tasandil ning kus kehtestataks ka ühised strateegiad kõnealust teemat käsitlevate projektide rakendamiseks;
11. palub komisjonil järjekindlamalt ja süsteemsemalt käsitleda ja tähtsustada soolist ebavõrdsust välisbivahendite kavandamisel ja rakendamisel, eriti seoses julgeolekusektori reformiks ettenähtud abiga; nõuab tungivalt soolise võrdõiguslikkusega seotud eesmärkide, meetmete ja rahastamise lisamist riiklikesse strateegidokumentidesse ning soolise võrdõiguslikkuse suuremat süvalaiendamist nende dokumentide abil; rõhutab vajadust tervikliku lähenemisviisi järele selliste välisbivahendite kasutamisel nagu ühinemiseelse abi rahastamisvahend, Euroopa naabus- ja partnerlusinstrument, demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend, stabiliseerimisvahend ning temaatilised programmid, nagu „Investeeringimine inimestesse”, et saavutada paremini soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise eesmärgid;

Neljapäev, 7. mai 2009

12. on seisukohal, et tervishoiusektorile ja seega tüdrukute ja naiste tervise jaoks eraldatud vahendid on ELi arengupoliitika tõttu võetud kohustusi silmas pidades ebapiisavad; rõhutab vajadust eraldada välisabivahendite raames naiste tervishoiuprogrammidele lisavahendeid; juhib tähelepanu sellele, et vastavalt kontrollikoja eriaruandele, mis käsitleb EÜ arenguabi tervishoiuteenustele Sahara-taguses Aafrikas ning mis avaldati 2009. aasta jaanuaris, ei ole selle piirkonna tervishoiusektori jaoks eraldatud summade osa EÜ kogu tervishoiuteenusteks antavast abist alates 2000. aastast suurenenud, kuigi aastatuhande arengueesmärkide 2007. aasta tulemuste tabel osutab jätkuvalt sellele, et kõnealuses piirkonnas on emade suremuse tase väga kõrge;

13. juhib tähelepanu asjaolule, et tõhus soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine nõuab tugevdatud koostööd rahastajate ja osalejate vahel, aruandlusmehhanisme ja riikide valitsuste suuremat vastutust arenguprotsessi eest; rõhutab seoses sellega lisandväärtust, mida annavad EÜ/ÜRO partnerlus soolise võrdõiguslikkuse edendamise valdkonnas arengu ja rahu saavutamiseks ning sooküsimusi arvesse võtavad eelarvealgatused; väljendab heameelt naiste, rahu ja julgeoleku rakkerühma loomise üle, mis on ette nähtud Julgeolekukonkreetsete resolutsioonide S/RES/1325 (2000) ja S/RES/1820 (2008) ELi-poolse rakendamise teravilikuks käsitluses, millele viidati eespool;

14. rõhutab vajadust keskenduda mitte üksnes naistele, vaid ka meeste ja naiste vahelistele suhetele, mis tekitavad ja põlistavad soolist ebavõrdsust; on arvamusel, et seetõttu peaksid projektid võtma arvesse nii naisi kui ka mehi;

15. rõhutab, et EL peaks pöörama erilist tähelepanu kõige ebasoodsamas olukorras ja sotsiaalselt tõrjutud naistele, eriti puudega naistele, pagulastele ja vähemusrühmadesse kuuluvatele naistele;

16. kutsub komisjoni üles jätkama menetluste, võrdlusaluste ja näitajate väljatöötamist, et tagada oma kohustuste täitmine seoses soolise võrdõiguslikkusega välispoliitikas;

17. on seisukohal, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, mis asutati 2006. aastal, peaks alustama tööd niipea kui võimalik ning selle volitusi tuleks suurendada nii, et need hõlmaksid välispoliitikat;

18. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viima ellu Brüsseli üleskutset tegeleda konflikti ajal ja konfliktijärgselt ilmnunud seksuaalse vägivalda probleemidega;

19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma meetmeid, et ennetada ja tõkestada inimkaubandust;

20. rõhutab, et vägistamist ja seksuaalset vägivalda kasutatakse sõjarelvana; rõhutab, et nende eest tuleks karistada nagu sõjakuritegude ja inimsusevastaste kuritegude eest; nõuab, et toetataks rohkem nende kuritegude ohvritele mõeldud programme;

21. rõhutab vajadust kasutada ELi partnerlust ÜROga, rakendades viimase ülemaailmseid ekspertteadmisi soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise edendamisel eesmärgiga suurendada ELi poliitika ja abi tulemuslikkust ja mõju, ning vajadust tagada partnerriikidele nende asjaomaste kohustuste täitmiseks antava välisabi sidusus;

Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ELi otsuste tegemisel

22. on seisukohal, et praegu nõukogus ja komisjonis soolise võrdõiguslikkuse küsimusega tegelevate töötajate arv ei ole piisav; kutsub nimetatud institutsioone üles määrama ELi välistegevuse eest vastutavatesse struktuuridesse rohkem töötajaid, kelle konkreetne ülesanne oleks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ja naiste mõjuvõimu suurendamine;

23. märgib, et nõukogus ja komisjonis kõrgetel ametikohtadel töötavate naiste arv on endiselt väike, ning nõuab eelkõige suuremaid jõupingutusi naiste arvu suurendamiseks ELi delegatsioonide juhtide ja ELi eriesindajate hulgas; rõhutab, et tulevases välisestistes tuleks tagada meeste ja naiste vaheline parem tasakaal, eriti kõrgetel ametikohtadel, ning selle teenistusse tuleks võtta rohkem soolise võrdõiguslikkuse küsimustega tegelevaid töötajaid;

Neljapäev, 7. mai 2009

24. kutsub liikmesriike üles saatma EJKP missioonidele ja operatsioonidele rohkem naisi ning soovib naiste suuremat kaasamist kavandamise ja rakendamise kõikidel tasanditel ja kõikides etappides; rõhutab vajadust kaasata soolise võrdõiguslikkuse alaseid ekspertteadmisi missiooni või operatsiooni kavandamise väga varajases järgus ning töötajate süstemaatilise koolitamise tähtsust soolise võrdõiguslikkuse alastes olulistest küsimustes enne nende lähetamist missioonidele või operatsioonidele;

25. märgib, et praegu tehakse suuri jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks EJKP kultuuri, muu hulgas soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise kvantitatiivse mõõtme arendamise teel EJKPs (näiteks küsimustike, kontrollnimekirjade koostamise, EJKP operatsioonides osalevate meeste ja naiste arvu loendamise abil jne); rõhutab siiski vajadust töötada välja kvalitatiivne mõisteline raamistik, et mõista sotsiaal-majanduslikku konteksti, kus toimuvad EJKP missioonid (näiteks konfliktipiirkonnad), ja sooküsimustega seotud probleeme operatsioonide ja programmide rakendamisel;

26. tervitab sooküsimuste nõuniku määramist peaaegu kõikide Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonide jaoks kooskõlas eespool nimetatud nõukogu 2006. aasta novembri järeldustega; rõhutab siiski, et sooküsimuste nõunikke võib takistada ELi kindlakujulise soolise võrdõiguslikkuse poliitika, eriti sooküsimuste alase teadlikkuse puudumine ja/või tahtmatus võtta arvesse nende olulisust ning sooküsimustega tegelemiseks mõeldud eelarveridade puudumine EJKP missioonide rahastamises;

27. avaldab kiitust algatustele, mille eesmärk on pakkuda EJKP missioonide ja staabi töötajatele soolise võrdõiguslikkuse alast koolitust, ning komisjoni olulistele püüdlustele koolitada eriti delegatsioonidesse kuuluvaid töötajaid; kordab, et kõik ELi välispoliitika kavandamise, planeerimise ja rakendamisega tegelevad töötajad peaksid saama piisavalt koolitust; palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et kohustusliku koolituse läbivad kõik missioonide ja delegatsioonide töötajad, sealhulgas juhtkond, ning neile antakse suunised soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise küsimustes;

28. on veendunud, et EJKP missioonide kavandamisel tuleks rahuprotsessi kaasata kohalikke naisorganisatsioone, et toetuda konkreetsele panusele, mida nad on võimelised andma, ja tunnistada konfliktide eriomast mõju naistele;

29. rõhutab, et kvootide kehtestamine on praegu hädavajalik vahend soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks rahu- ja julgeolekumissioonidel, riiklike ja rahvusvaheliste ülesehitusprotsessidega seotud otsuste tegemisel ning naiste poliitilise kohaloleku tagamiseks läbirääkimistel;

30. rõhutab soolise võrdõiguslikkuse arvestamise tähtsust eelarvestamisel; juhib tähelepanu sellele, et soolist võrdõiguslikkust tuleks peamistes välisabivahendites arendada temaatilise küsimusena, sooküsimustele tuleks eraldada eraldi eelarvevahendid ning tuleks kindlaks määrata näitajad, millega mõõdetakse, kui tõhusalt eraldatud vahendeid kasutatakse;

*

* *

31. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.